

Resultat från nationella prov i årskurs 6, vårterminen 2014

I den här promemorian beskrivs Skolverkets statistik om resultaten från ämnesproven i årskurs 6 vårterminen 2014.

Nationella prov genomfördes i årskurs 6 för första gången vårterminen 2012 i ämnena engelska, matematik, svenska och svenska som andraspråk. Vårterminen 2013 utökades ämnesproven med de naturorienterande ämnena biologi, fysik och kemi och de samhällsorienterande ämnena geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap. Ämnesproven i de naturorienterande och samhällsorienterande ämnena genomfördes 2013 som en utprövningsomgång och 2014 års prov är de första som ska användas som stöd för lärarnas betygssättning.

Enligt skolförordningen (2011:185) ska eleverna delta i alla delar av de nationella ämnesproven.¹ Varje ämnesprov består av mellan två till fem delprov. I svenska, svenska som andraspråk och engelska ges delprovsbetyg samt ett sammanvägt provbetyg. I övriga ämnen ges inga delprovsbetyg, utan enbart ett provbetyg. För att få ett provbetyg måste eleven ha deltagit i samtliga delprov. Delprovsbetygen och provbetygen sätts utifrån betygsskalan A–F, där A–E står för godkänt provbetyg och F står för ej godkänt provbetyg.

Syftet med de nationella proven är i huvudsak att stödja en likvärdig och rättvis bedömning och betygssättning i de årskurser där betyg sätts, samt att ge underlag för en analys av i vilken utsträckning kunskapskraven uppfylls på skolnivå, huvudmannanivå och på nationell nivå. De nationella ämnesproven utgår från kursplanerna, som är uppbyggda kring syfte med förmågor, centralt innehåll och kunskapskrav.²

Deltagande i ämnesproven

Uppgifter om ämnesproven har samlats in för totalt 97 988 elever vilket motsvarar 99,8 procent av det antal elever som enligt elevstatistiken avseende den 15 oktober 2013 fanns i årskurs 6.³ Alla elever gör nationella prov i matematik, engelska och svenska/svenska som andraspråk. I natur- och samhällsorienterande ämnen tilldelas varje skolenhet ett av ämnena biologi, fysik eller kemi och ett av ämnena geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap. Vilken skolenhet som tilldelas vilket prov grundas på olika urval som är representativa för den totala elevgrup-

---

¹ 9 kap. 10 § i skolförordningen (2011:185)

² Uppgifterna i denna PM samlas in enligt Skolverkets föreskrift 2011:142 Skolverkets föreskrifter om uppgiftsinsamling från huvudmännen inom skolväsendet m.m.

³ Totalt uppgick antalet till 98 176 elever i årskurs 6 den 15 oktober 2013. På skolenhetsnivå är det naturligt att elevantalet varierar något mellan mättidpunkterna då elever kan flytta eller byta skola.

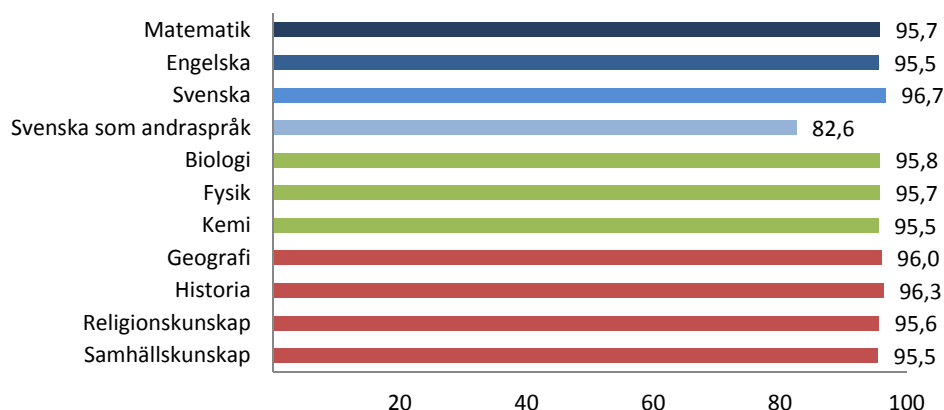
PM

2 (8)

Dnr: Dnr.

pen i årskurs 6.⁴ Diagrammet nedan visar hur stor andel av eleverna som deltagit i respektive ämnesprov samtliga delar. Andelen beräknas utifrån det antal elever som ska ha deltagit i respektive prov.

Diagram 1. Andel (%) elever som deltagit på alla delprov i respektive ämne.

Deltagandet var lägst bland elever som följer kursplanen i svenska som andraspråk, närmare 83 procent. Av de närmare 9 500 eleverna som följer kursplanen i svenska som andraspråk var det drygt 1 600 elever som inte deltog i ett eller flera delprov i ämnet.⁵ I övriga ämnesprov var andelen deltagande mellan 95 och 97 procent.

Resultat i respektive ämnesprov

Resultaten i ämnesproven beskrivs nedan utifrån andelen som uppnått kraven för godkänt provbetyg (A–E) samt utifrån elevernas genomsnittliga provbetyg omvandlat till poäng.⁶ Först ges en sammanfattande beskrivning av de olika ämnesproven. Därefter presenteras provbetygsfördelningen A–F för respektive ämnesprovbetyg och i förekommande fall delprovsbetyg. Avslutningsvis beskrivs resultaten utifrån olika elevgruppers genomsnittliga resultat.

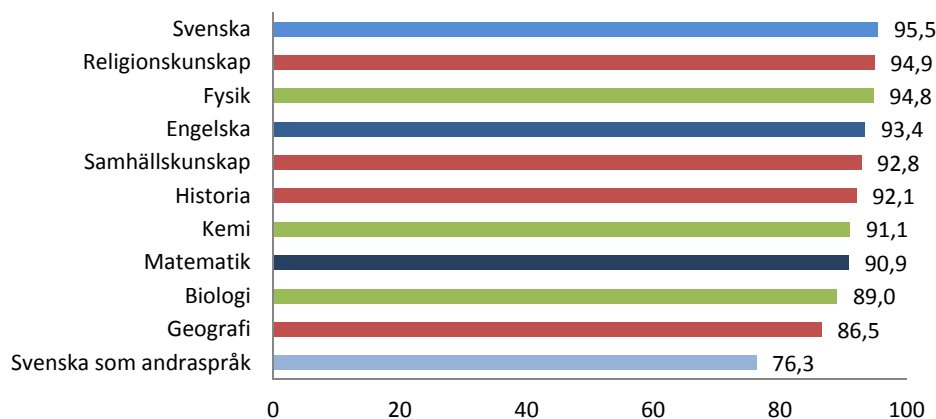
Andelen som uppnått kraven för godkänt provbetyg (A–E) varierar mellan de olika ämnesproven. Diagrammet nedan visar skillnaderna i andelen elever som uppnått kraven mellan de olika ämnesproven.

⁴ I respektive urval tas hänsyn till viktiga redovisningsgrupper som föräldrarnas utbildningsnivå, svensk/utländsk bakgrund och huvudman. I syfte att sprida de största skolenheterna jämnt över de tre respektive fyra urvalen tas även hänsyn till dessa skolenheter.

⁵ Elever som följer kursplanen i svenska som andraspråk genomför samma ämnesprov som i svenska men bedömningen sker utifrån kursplanen i svenska som andraspråk

⁶ Provbetyget omvandlas till poäng genom att betygssteget A blir 20 poäng, B 17,5 poäng, C 15 poäng, D 12,5 poäng, E 10 poäng, och F ger 0 poäng. Den högsta möjliga provbetygs-poängen är 20 poäng och den lägsta är 0 poäng.

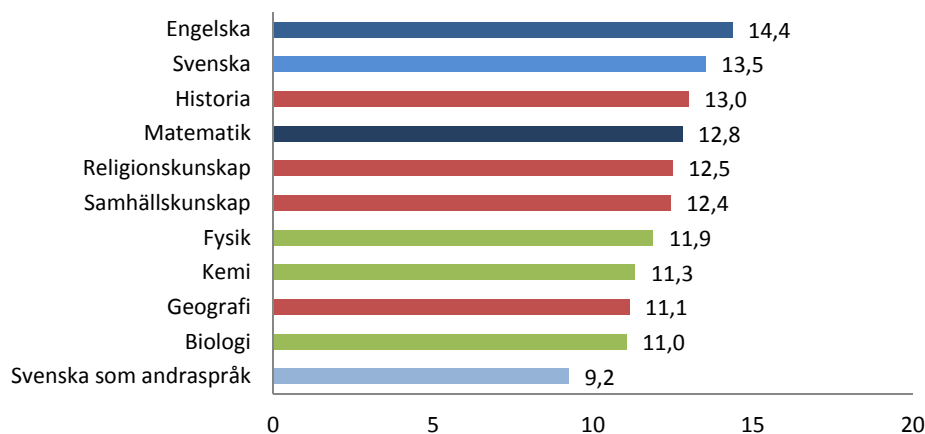
Diagram 2. Andelen (%) elever som uppnått kraven för godkänt provbetyg (A-E) i respektive ämne.

Högst andel som uppnådde kraven för godkänt provbetyg var det i ämnesprovet i svenska, följt av religionskunskap och fysik. I tre ämnen var det under 90 procent som uppnått kraven för godkänt provbetyg: i svenska som andraspråk, i geografi och i biologi.

Fördelningen av elevernas provbetyg inom respektive ämnesprov avspeglas i den genomsnittliga provbetygspoängen.⁷ Den högsta möjliga provbetygspoängen är 20 poäng (A i alla ämnen) och den lägsta är 0 poäng (F i alla ämnen). En hög genomsnittlig poäng innebär att en högre andel elever har höga provbetyg jämfört med en låg genomsnittlig poäng. Tabellen nedan visar elevernas genomsnittliga provbetygspoäng i respektive ämnesprov.

Diagram 3. Genomsnittlig provbetygspoäng i respektive ämne.

Högst genomsnittligt provbetyg fick eleverna i engelska. Där erhöill 40 procent ett A eller ett B i provbetyg. I svenska och historia, som hade andra och tredje högsta

⁷ Provbetyget omvandlas till poäng genom att betygssteget A blir 20 poäng, B 17,5 poäng, C 15 poäng, D 12,5 poäng, E 10 poäng, och F ger 0 poäng.

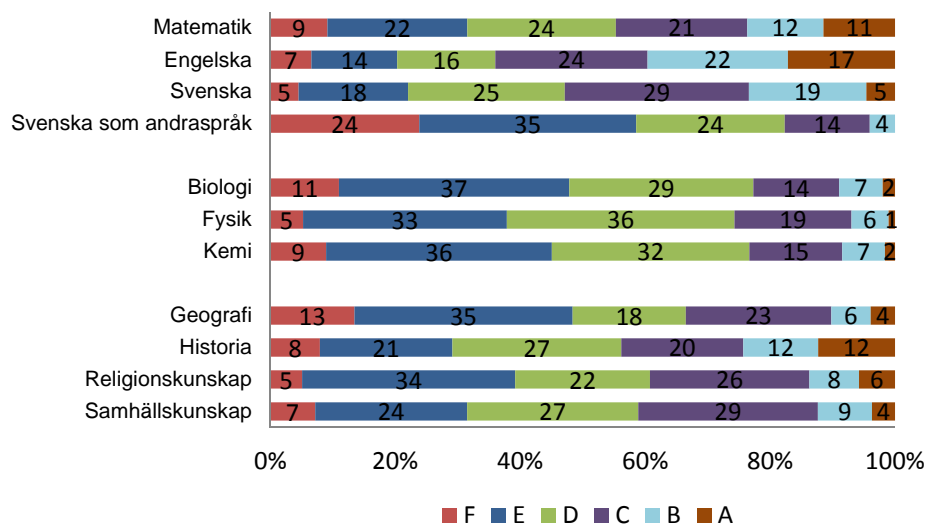
PM

4 (8)

Dnr: Dnr.

betygspoängen, var motsvarande andel med A eller B 23 respektive 24 procent. I svenska som andraspråk, där provbetygspoängen var som lägst, erhöll enbart 4 procent ett B i provbetyg och endast ett fåtal elever nådde upp till ett A. Diagrammet nedan visar fördelningen av provbetygen från F till A i respektive ämnesprov.

Diagram 4. Provbetygsfördelning (%) i respektive ämnesprov

Fysik var det naturorienterande ämne där störst andel elever klarade kraven för godkänt provbetyg. I biologi var provbetygen generellt något lägre än i de två andra naturorienterande ämnena. Av de samhällsorienterande ämnena var provbetygen högst i historia där mer än dubbelt så många erhöll provbetyget A jämfört med övriga samhällsorienterande ämnen. Det samhällsorienterande ämnesprov där provbetygen generellt var något lägre än i övriga samhällsorienterande ämnen var geografi.

Det finns tydliga skillnader mellan pojkarnas och flickornas resultat. Tabellen nedan visar elevernas resultat för flickor respektive pojkar.

Tabell 1. Andel (%) som uppnått kraven för godkänt provbetyg (A–E) och genomsnittlig betygspoäng i respektive ämne för flickor respektive pojkar.

	Andel som uppnått kraven för godkänt provbetyg (A-E)		Genomsnittlig provbetygspoäng	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
Matematik	91,6	90,1	12,9	12,7
Svenska	97,9	93,2	14,6	12,5
Svenska som andraspråk	81,4	71,5	10,1	8,4
Engelska	93,9	93,0	14,5	14,2
Biologi	92,3	85,9	11,8	10,3
Fysik	95,6	94,0	12,2	11,6
Kemi	93,3	88,9	11,8	10,8
Geografi	87,7	85,5	11,5	10,7
Historia	93,1	91,1	13,4	12,6
Religionskunskap	97,0	92,9	13,6	11,4
Samhällskunskap	95,6	90,2	13,3	11,5

I samtliga ämnesprov var både andelen som uppnådde kraven för godkänt provbetyg och de genomsnittliga provbetygen högre bland flickorna än bland pojkarna. Störst skillnad mellan flickorna och pojkarna i andelen som uppnådde kraven var det i svenska som andraspråk, följt av biologi och samhällskunskap. Sett till den genomsnittliga provbetygspoängen, dvs hur höga provbetyg eleverna hade i respektive ämnesprov, var skillnaden mellan flickorna och pojkarna störst i svenska, följt av religionskunskap och samhällskunskap. Minst skillnad var det i engelska där flickorna bara hade marginellt bättre resultat än pojkarna.

Eleverna i fristående skolor hade generellt något högre provbetyg än elever i kommunala skolor. Störst var skillnaden i engelska där den genomsnittliga provbetygspoängen i kommunala skolor var 14,1 och i fristående skolor 15,5. Även andelen som uppnådde kraven för godkänt provbetyg var högre i fristående skolor, bortsett från i ämnena biologi och samhällskunskap, där andelen var något högre i kommunala skolor. Störst skillnad i andelen som uppnådde kraven var det i svenska som andraspråk och i engelska. I kommunala skolor uppnådde närmare 76 procent kraven för godkänt provbetyg i svenska som andraspråk och närmare 93 procent i engelska. I fristående skolor var motsvarande drygt 81 procent i svenska som andraspråk och närmare 96 procent i engelska. Det bör dock nämnas att endast omkring 12 procent av eleverna som följer kursplanen i svenska som andraspråk, drygt 1000 elever, gick i en fristående skola.

PM

6 (8)

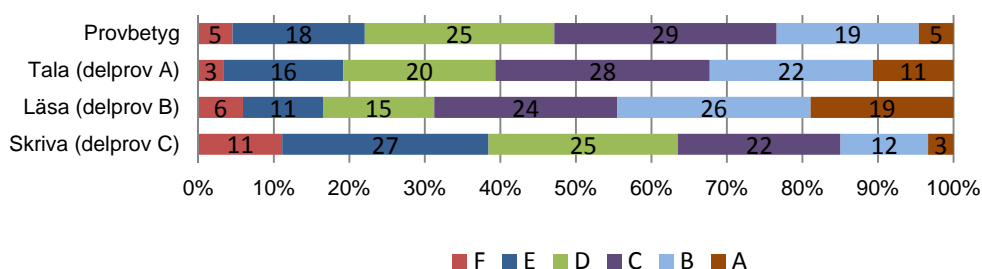
Dnr: Dnr.

Delprovresultat

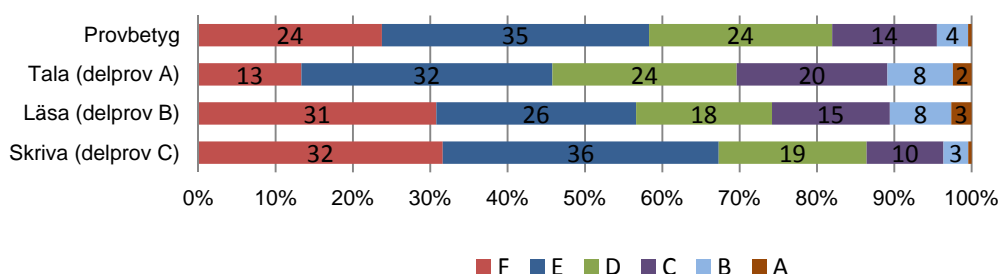
I matematik och i de natur- och samhällsorienterande ämnena prövas elevernas förmågor i samtliga delprov. Därmed ges inga delprovsbetyg i dessa ämnen. I svenska/svenska som andraspråk och engelska prövas däremot olika förmågor i respektive delprov. I dessa ämnesprov ges därför delprovsbetyg som sedan vägs samman till ett provbetyg i respektive ämne.

Ämnesprovet i svenska/svenska som andraspråk

Ämnesprovet i svenska/svenska som andraspråk består av tre delprov med tre delprovsbetyg och ett sammanvägt provbetyg. Elever som följer kursplanen i svenska som andraspråk genomför samma ämnesprov som i svenska men bedömningen sker utifrån kursplanen i svenska som andraspråk. I delproven prövas elevernas förmåga att tala, att läsa och att skriva.

Diagram 5. Provbetygsfördelning (%) i svenska. Delprov och sammavägt provbetyg.

I svenska var andel elever med F i provbetyg, som alltså inte uppnådde kraven för godkänt provbetyg, störst det i delprovet som prövar elevernas förmåga att skriva. I detta delprov var också provbetygen generellt lägre än i de andra delproven. Högst delprovsbetyg erhöll eleverna i delprovet som prövar deras förmåga att läsa.

Diagram 6. Provbetygsfördelning (%) i svenska som andraspråk. Delprov och sammavägt provbetyg.

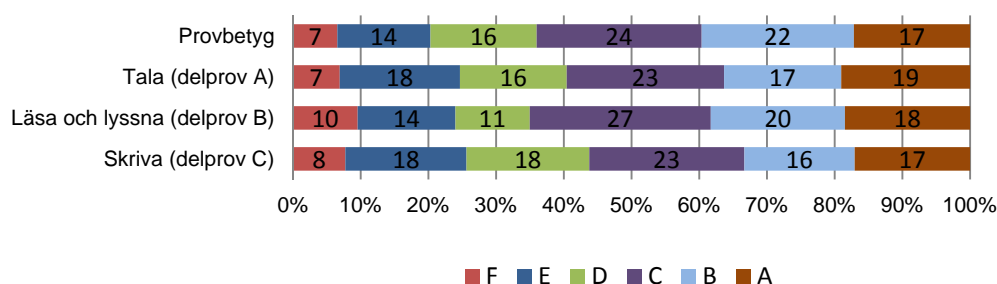
Eleverna som följer kursplanen i svenska som andraspråk hade svårare att uppnå kraven för godkända delprovsbetyg än övriga elever. Störst andel med godkända provbetyg (A–E) var i delprovet som prövar förmågan att tala. I de andra två del-

proven som prövar förmågan att läsa och att skriva, nådde närmare var tredje elev inte kraven för godkänt provbetyg i svenska som andraspråk.

Ämnesprovet i engelska

Ämnesprovet i engelska består av tre delprov med tre delprovsbetyg och ett sammanvägt provbetyg. I delproven prövas elevernas förmåga att tala, läsa och lyssna, samt att skriva.

Diagram 7. Provbetygsfördelning (%) i engelska. Delprov och sammanvägt provbetyg.

Provbetygsfördelningen var relativt jämn mellan de olika delproven. Andelen elever som inte nådde kraven för godkänt provbetyg var något större i delprovet som prövar förmågan att läsa och lyssna, än i de övriga delproven.

Skillnader i resultat mellan olika grupper av elever

Statistiken visar att det ibland finns betydande skillnader mellan kommuner och skolor vad gäller elevernas resultat på de nationella proven. Skolors resultat kan bero på många olika faktorer. Till exempel kan de bero på skolors sätt att organisera och bedriva sin verksamhet, skolors arbets sätt, lärarinsatser och elevsammansättning. För att förstå olika elevers skolresultat på ämnesproven är det viktigt att ta hänsyn till olika elevers förutsättningar, till exempel om eleven nyligen kommit till Sverige och vilken utbildningsnivå föräldrarna har.

Vid en analys av skillnader mellan olika elevgrupper är det viktigt att förstå att det även finns ett samband mellan de olika grupperingarna. I den officiella statistiken delas elever och föräldrar in i om de är födda i Sverige eller utomlands. Statistiken visar att utbildningsnivån generellt är högre bland föräldrar födda i Sverige än föräldrar födda utomlands.⁸

Svenska som andraspråk, geografi och biologi var de ämnen där eleverna hade svårast att nå upp till kraven för godkänt provbetyg. Det gäller alla grupper av elever, oavsett föräldrarnas utbildningsnivå och oavsett om och när de invandrat till Sverige. Provbetygen i dessa ämnen var också generellt bland de lägsta.

⁸ Uppgifter om föräldrarnas utbildningsbakgrund saknas för 2291 elever. En stor majoritet (1689 elever) som saknar dessa uppgifter är födda utomlands.

PM

8 (8)

Dnr: Dnr.

Skillnaden i provbetyg mellan elever vars föräldrar har olika utbildningsnivåer var störst i geografi, historia och matematik.⁹ Det var främst de elever med högst för-gymnasialt utbildade föräldrar som särskilde sig genom att ha jämförelsevis låga provbetyg.

Geografi och historia, tillsammans med biologi var även de ämnen där skillnaden var störst beroende på om eleven och/eller dennes föräldrar är födda i Sverige eller utomlands.¹⁰ Skillnaden mellan elever som invandrat till Sverige *före* ordinarie skolstart och elever födda utomlands som invandrat *efter* ordinarie skolstart var störst i historia och biologi, tillsammans med engelska. I dessa ämnen hade elever som invandrat före ordinarie skolstart i genomsnitt närmare tre provbetygs-poäng mer än elever som invandrat efter ordinarie skolstart.

Tabeller på Skolverkets webbplats

Vill du se de aktuella tabellerna där uppgifterna är hämtade så hittar du dem på Skolverkets webbplats www.skolverket.se under Statistik & utvärdering/ Statistik i tabeller/ Grundskola/ Provresultat. Där finns statistik om de nationella proven i årskurs 6, vårterminen 2014.

I Skolverkets databas SIRIS redovisas resultaten på läns-, kommun- och skolen-hetsnivå. Vill du veta mer om nationella prov i årskurs 6 finns information på Skol-verkets webbplats www.skolverket.se/bedomning.

Tips för vidare läsning om vad som kan påverka resultaten:

PISA in focus, no 33. *What do immigrant students tell us about the quality of education systems?* OECD (2013).

Likvärdig utbildning i svensk grundskola? En kvantitativ analys av likvärdighet över tid. Skol-verket (2012).

Könsskillnader i skolprestationer – idéer om orsaker. SOU (2010:51)

Vad påverkar resultaten i svensk grundskola? Kunskapsöversikt om betydelsen av olika fak-torer. Skolverket (2009).

---

⁹ Se genomsnittlig provbetygs-poäng, tabell 10-20 i Skolverkets officiella statistik.

¹⁰ Se genomsnittlig provbetygs-poäng, tabell 10-20 i Skolverkets officiella statistik.